

ȘCOALA NOASTRĂ

Revistă lunară de educație - cultură profesională și afirmare națională

GENERAȚIA VECHĂ ȘI CEA NOUĂ ÎN ASOCIAȚIE.

Pentru a ne da seama de pasul gigantic al înaintării și dezvoltării uriașe a organizației profesionale de azi a învățătorei române, ar trebui să se înșire istoricul ei până în faza actuală, când sub Asociația Generală a inv. din România cuprinde marea falangă a celor peste 40.000 inv. ai țării. Dacă puterea de azi a Asociației noastre unitare pe țară este indistructibilă și la apogeul rostului ei profesional, apoi luptele de decenii duse în jurul ei au creat-o, format-o și i-au oțelit puterile. Marile piedici și obstacole din calea înjghebării și dezvoltării ei trebuie să ne facă a respecta cu însuflețire aceea ce s'a creat cu atâta greutate în cursul veacurilor pe lângă toată opreliștea aceloră, cari nu aveau interesul ca acest nucleu profesional să devină o realitate și un zid de apărare și câștigare a tuturilor revendicărilor tagmei noastre. Nu numai a respecta cu sfințenie, ci a păstra neștirbit acest patrimoniu profesional transcris de înaintașii noștri și a înmulți aceasta comoară prețioasă, ducând lupta pentru întărirea ei materială și morală, asigurându-i acel viitor cel-trăim generația de azi și pe care înaintașii noștri l-au visat numai. Organizația noastră de tagmă ca fiecare organizație profesională este bazată și zidită pe fundamentul profesional „Solidaritatea“, care este magnetul de susținere într-un tot unitar a membrilor unei corporații sau tagmei. Organizația oricărei tagme atât durează și prosperează cât există solidaritate între membrii ei, căci dispărând aceasta solidaritate dintre membrii dispare și forța lor de unire, se sdruncină nucleul lor și org. profesională și cu ele forța de existența tagmei. Orice organizație profesională are existența numai prin solidaritatea oarbă, ocrotitorul tagmei izvorit din forța individuală depusă în colectivitate, iataganul forței comune, impunătorul respectului și a

autorității profesionale, realizatorul scopului comun, e luptătorul revendicărilor de tagmă, contactul puternic dintre membrii, viața însăși a ei, a colectivității, prin ce a fiecărui membru în parte, deci fără solidaritate profesională, nu există organizație de tagmă. Numai dela noi și prin noi se așteaptă ridicarea tagmai și îndreptarea ei ca să ne ducă la muncă comună, la unirea forțelor, la viață consolidată, la unirea tuturor sub flamura unui singur steag puternic capabil a se afirma aceeași voește ca scop al tagmei. Pentru crearea acestei forțe unice se recere să ne dăm mâinile, frățești, să ne unim în cugete și-n simțiri, să ne grupăm cu toții în jurul organizației noastre unitare pe țară, falnica Asociația generală a tuturilor învățătorilor din România. Dacă răsfoim istoricul Asociațiilor profesionale ale inv., române de dincoace și de dincolo, trecând peste toate sacrificiile, obstacolele și primejdiile peste cari au trecut, cu și realizările profesionale obținute în butul vitregiilor timpurilor, precum și realizările obținute în cursul deceniilor până au ajuns la unificarea mult visată în unitara Asociație de azi, vom constata că acestea toate ar fost imposibil de realizat, dacă n'ar fi jertfit totul generații întregi ale dascălimei române de pe tot pământul românesc, mănate de un singur ideal profesional, ca odată cu unirea națională să se ajungă la unirea tuturor asociațiilor. Aceste generații întregi n'au cruțat nimic pentru atingerea acestui unic scop pentru binele inv. întreg, azi cea mai puternică organizație profesională din țară cu care corpul did. primar numai mândri se poate, fiind solid organizată pe ținuturi, județe și chiar clase, bogată în instituții de ajutorare mutuală a membrilor, cu două organe de publicitate și cu pagina săptămânală a învățătorului din puternicul cotidian „Curentul“, cu o conducere centrală compusă din personalități de valoare și pricepere. Care Asociație profesională din țară are în frunte un conducător de calitate marele președinte D. V. Ţoni, care intrupează în sine: forță, energie, curaj ideal, jertfă, experiență și o nețărmurită dragoste de tagmă, organizație și membrii ei?

Aceste generații luptătoare constituie generația veche a Asociației noastre de azi, generație cu trecut glorios, cu priceperea experienței pe terenul luptelor Asociației, generație cu merite luptate și câștigate prin grele încercări, generație care a dat totul pentru binele general al inv. de azi, pentru o viață comună mai bună, pentru o asociație unitară ce au creat-o și

menținut-o. Această generație veche din Asociație cu atâtea merite colective, cu atâtea gertfe aduse, cu personalități distinse într-un trecut glorios al Asoc., are datoria să fie și să stea și pe mai departe la frânele de conducere ale acelei Asociații, pe care a creat-o și pe care ea este datoare s-o conducă cu tactul și priceperea de care dispune până atunci, până când se va educa o altă generație pricepătoare în conducerea destinelor Asociației, capabilă a-i lua locul la momentul oportun, simțit de vechea generație, când ea singură va ceda locul generației noi, retragându-se sub conștiința împăcată, că și-a creat urmași vrednici a-i înlocui cu pricepere și demnitate în conducerea Asociației.

E destul să amintim pe câțiva falnici luptători ai generației vechi din Asociație ca: V. Eftimescu din Soveja — Putna, care în anii 1880—90 întocmește proiectul primei societăți a corp. did. rural de ambele sexe din România, Ionescu Lungu — Buzău, C. Dobrescu — Prahova, falnicul I. G. Dumitrașcu conducătorul de până eri a Asoc. de dincolo, V. Păunescu, I. Mihaelache, D. Toni, P. Pucleanu, G. Chirițescu, I. C. Dobrian, T. Iacobescu, P. Sfeclă, N. Simionovici, I. Cruțescu, L. Mrejeru, I. Țăgăra, I. Percec și alții de dincolo, I. P. Lazăr, Gh. Pteancu, S. Oros, T. Suteu, A. Pora, G. Almășanu, G. Bochiș, I. Ciolan, C. Iencica, M. Ogoreanu, I. Deleanu, C. Bărbulescu, G. Medan, V. Pop, și alții de dincoace, cari prin congresele regionale și generale au infăptuit federalizarea tuturor Asociațiilor în cea generală de azi și cari în mare parte constituie conducerea de azi a Asociației. După înjghebarea, prin federalizarea tutulor reuniunilor confesionale sau Asociațiilor provinciale, marei și unitarei Asociației pe țară, în ultima decadă a timpului de față în sinul Asociației s'a ridicat și se ridică continuu pleiada tineretului învățătoresc, care ca membri activi și zeloși își revendică dreptul de a-și da partea cuvenită în conducerea Asociației. Aceasta pleiadă a tineretului inv., formează generația nouă în Asociație. Această ambiție revendicătoare a generației noi de a lua parte cu puterile sale la conducerea destinelor învățătorimei prin Asociație, nu numai că este justă, bine venită dar și necesară ca cadrele conducerii să se îmbogățească cu forțe noi pline de suflu idealizmului tineretului generației noi. Este foarte firesc ca locul bătrânilor de azi, tinerii de eri, osteniți în muncă să fie ocupat de tinerii de azi, bătrânii de mâine, elemente noi pline de vlagă forței tinere. Generația nouă își poate și trebuie

să-și ocupe locul bine meritat în Asociație, din sânul căreia se ridică alături de vechea generație făcându-și datoria față de Asociație în conducerea ei. E natural ca în Comitetele județene, regionale, și Consiliul general al Asociației să-și aibă reprezentanții cuveniți această generație nouă.

În cadrul Asociației profesionale nu pot să existe însă separări pe criterii de: vârstă, sexe, grade, sau titluri, care numai distrugătoare pot fi pentru tagmă și organizația ei, din următoarele motive:

1. Organizația profesională a unui corp sau tagme are menirea a asigura drepturile tuturor membrilor fără deosebire, căci toți se bucură și trebuie să se bucure uniform de aceleași datorii și drepturi sau beneficii eluptate de ea.

2. Toți membrii corpului respectiv au aceleași scopuri profesionale, eluptarea cărora necesită o forță unitară pe țară, care poate rezulta numai dintr'o singură organizație a tuturor membrilor lui uniți pe singurul criteriu al solidarității, baza organizației fiind principiul: „Toți pentru unul, unul pentru toți“.

3. Organizația profesională nu exclude posibilitatea fiecărui membru de a se valida în cadrele Asociației prin activitate în interesul comun cu atât mai vârtos membrii generației tinere, plină de suflul idealizmului, ceea ce Asociația o dorește și așteaptă dela noua generație.

4. Conducătorii organizației sau subgroupărilor ei, trebuie să fie elemente bine apreciate, ridicate la conducere de încrederea mulțimei pe baza meritelor câștigate în lupta pentru corp.

5. Asociația generală a înv. din România ca organizație unitară pe țară definitiv încheată, deci vecinică, își are rosturile bine determinate, având scopuri generale, cari privesc mulțimea membrilor și cari se ridică peste orice considerații speciale ale unui anumit grup de membrii, mai presus de orice dorinți de satisfacere a intereselor personale, familiare sau de ordin politic a unor categorii prefăcuți în dușmanii înverșunați ai propriei lor organizații și instrumente ai dușmanilor tagmei, poate din cauza că n'au fost satisfăcuți în pretenziunile nejustificate sau exagerate. Regretabilă este rătăcirea pe căi greșite de separatism în afară de cadrele Asociației generale oficiale a unor membrii ai tagmei înv. grupați pe criteriul vrăstei sub „Tineretul înv. din România, Asoc. înv. fără posturi, Cooperăția înv. din România — mai nou“ cu tendințe de constituire în Asociație se-

parată. Această disenziune și desmembrare a acelei părți a tineretului atinge grav unitatea corpului învățătoresc și a forței sale unitare pe țară.

Această tendință de separatizare și înstreinare dela unitară asociație generală n'ar fi permisă nici atunci, când n'ar beneficia tinerimea înv. de maximul de beneficii din realizările obținute de Asociație. Pentru cine, dacă nu pentru generația tineră a realizat Asociația noastră următoarele:

1. Cursurile de perfecționare dela Brașov, Cluj din 1930—1932.

2. Modificările legii înv. primar privitor la numirea, în mod prov., cu păstrarea postului până după satisfacerea serviciului militar, sau până la majorat, socotirea ca concediu fără salariu a timpului serviciului militar, condițiile examenelor de definitivare și înaintare, câștigarea gradului superior peste gradul I, ridicarea anilor de studiu ai școlilor normale la 8 clase, validarea examenelor de def., și înaintare din 1932—1934, obținerea celor două examene de înaintare în 1933—1934, salvarea celor 1000 posturi supuse sacrificării, numirea miilor de înv. fără posturi, sporul de 50% la salariu pentru zona culturală, și în general modificările noii legi de organizare a înv. primar din 1934. Nu este motivată separatizarea unor membrii nici pe temă politică neingăduită în cadrele Asociației generale, care nu împiedică pe nici un membru al său de a nu face politica de partid care, convine pe contul și rizicul său cetățenesc, lăsând Asociația în rosturile sale profesionale, căci cei ce vor încerca numai a arunca politica în Asociației vor păți la fel ca cei dela congresul din 19 Martie 1933 la București. Cei ce fac însă politică de partid, să se valideze în cadrul partidelor respective în care să nu fie instrumentele sau tumbulinele politice ale altora, ci acționând unitar și solidar, să lupte pentru susținerea școlii în programele partidelor respective la locul cuvenit, iar ajunși parlamentari, să nu uite că întâiu sunt învățători și apoi politicieni, iar în parlament să lupte solidar cu conducătorii Asociației, susținând Asociația și doleanțele ei în modul cuvenit, cum fac harnicii deputați Iacobescu, Ciolan, Dunca și ceilalți învățători — parlamentari cari numai cinstesc parlamentului țării.

Judecând problema tineretului învățătoresc față de Asociația generală oficială, rezultă că, în marea masă a învățătorimei cu interese profesionale generale, orice grupare în afară de sfera

Asociației ca : tineret, bătrânesc, femeiesc, bărbătos, cooperatist, ori orice altfel de desmembrări de orice natură este un nonsens, o distrugere a unității de corp și forței sale, o desconsiderare în fața noastră și a dușmanilor noștri ai tagmei, cari ne doresc și urmăresc prăbușirea sprijinind grupări de felul tineretului inv. etc.

Să ne grupăm cu toții tineri și bătrâni în jurul unicului steag al Asociației noastre generale, dându-ne contribuția solidară și atunci biruința cauzei comune — de care ne vom bucura la fel tinerii și bătrânii — nu va întârzia.

I. Cleja.

ÎNCEPUT DE ȘCOALĂ.

Mi-aduc perfect de bine aminte când am obținut prima numire în învățământ, în Jud. Maramureș — unde am cerut intenționat — căci auzisem și eu dela alții, că nu-i bine să fii aproape de casă. Și cum eram la sfârșitul celor 6 ani de colivie și în vârsta aceea de 18—19 ani când tinerii își schimbă totașa de des ideile și preocupările ca și camașa, nu-mi păsa de nimica cu toate că mă obișnuisem așa de mult cu colegii, cu consătenii, dar și cu Zălaul încât o despărțire îmi părea ca un «nou sens» sau ca o catastrofă.

Nu m'am putut gândi atunci cu o suficientă încordare de cuget, la aforismul acela popular : «fie pâinea cât de rea tot mai bine'n țara mea», — nu numai pentru motivul invocat mai sus care era pentru mine de altfel o cauză destul de eficientă — cât mai cu seamă că vroiam să văd și eu acel ținut nevralgic «Maramureșul» : «Matca neamului» descris cu mare lux de detalii și cu mult aflux de noutăți de cel mai mare poligraf al nostru, DI N. Iorga, cam prin anul 1926 când l-a cutreerat în lung și lat și pe cari scrieri și eseuri le-am citit eu încă pe când eram elev de școală.

Primesc apoi numirea și împreună cu un coleg de pe valea Jerului — pasionat și expert vânător — plecăm pentru ocuparea posturilor.

A fost poate cea mai frumoasă călătorie a mea din viață, plină de miraj și exuberantă în priveliști, la cari trebuia să

ai o răbdare îngerească să le tot privești mai cu seamă când era câte o noapte feeric luminată și trenul își încetina mișcarea din cauza prăpăstiilor.

Ajung la comună numai singur — deoarece pe colegul Vasile îl lăsasem la ceva rudenii de ale lui — și unde întâlnesc ca director de școală, pe un om de o vervă fără egal și plină de substanță, — sau după cum zice poporul: «Meșter fără de pereche și la treabă și la joc — oltean de origină și cu numele Ioan Malageanu, dela care am învățat multe și de toate. Peste câteva zile s'a început școala.

Era într'o zi Luni, mă scol mai de dimineață, mă pregătesc, apoi cu pași mărunți mă îndrept spre școala satului dela periferie, și drept dela cotitura drumului a văd aproape toată.

Imi era milă și mie de starea în care a ajuns. Cu pereții murdari, crăpați și cojbiți, cu geamurile sparte mai toate, stă singură într'un lan de bălării!

Un cerșetor cu hainele peticite, sau chiar un răufăcător mi-ar face o impresie mai plăcută decât situația școlii lângă care mă aflu acum la început de an școlar!

O vară întreagă a cerșit școala prin gura directorului cele 14% dar conducerea comunei ne'nțelegătoare nu i-a aruncat nici măcar un ban pentru maslu, căci și acolo ca și aiurea au fost și vor fi oameni mizantropi față de școală adică «mici de fapte, mari de patimi» cum îi numește Eminescu.

Dar totuși așa săracă și disprețuită cu a fost ș'a adunat în juru-i grămada de copii.

Zdrențuroși și ei dar par'că tot mai zdrențuroasă e școala casa lor de reculegere și înălțare sufletească. — Și văzând școala peticită, dărăpănată și murdară, copiii zdrențuroși, instinctiv par'că mi-am aruncat ochii și la îmbrăcămintea mea.

M'am convins atunci că și eu sunt aproape ca și ei și pășesc mai vioi.

— Iată-mă în poarta școlii.

— Grămada de copii s'au adunat în jurul meu și nu mă mai slăbeau cu «bună ziua» «sărut mâna domnule», scoțându-și care mai de care pălăriile de pe cap.

Sunt veseli și școlarii mei că s'au întâlnit cu noul învățător.

Și biata școală bătută de ploi și vânturi, ne'ngrijită de nimeni, par'că e mai veselă.

Știe sigur că deacum înainte domnul învățător va începe să-i cârpească geamurile cu carton, că în fiecare zi 2-3 copilași au s'o mai curețe și că'n zidurile ei au să primească lumina minții, prichindeii satului.

Școală ruinată, școlari zdrențuroși, dascăl sărac, sunt toți veseli că doar astăzi... e început de școală.

George Perneșiu.

INFLUINȚA ȘCOALEI

asupra educației practice a poporului

Copilul la vârstă de 7 ani intră în școala primară, fără o inclinație bine definită, spre ceace se numește om practic. El nu știe ce este munca, nu o cunoaște, ci este chiar o constrângere neplăcută pentru el, opunându-se pornirilor sale de libertate, desfătare și joc. El este numai o ființă biologică, supusă simțurilor sale, din care educația trebuie să facă omul practic de mâine.

Oare știința educației dată în școala primară își va ajunge scopul mare de a face din copil om cu aptitudini practice?

Adevărata învățătură este aceea, care ajută pe om la rostul lui în mediul social în care trăiește, în necazurile în care se va sbate, nu la nevoile străine de dânsul. Și un țaran, care a terminat cu succes toți anii de școală, a ascultat cu atenție toate lecțiile ce i s'au predat, iar în viața practică muncește tot așa de rău pământul, ca toți ceilalți, în agricultură rămâne tot pe linia moștenită dela strămoși, fără de nici un fel de adaos util, acela mai bine n'ar fi învățat la școală.

Răsboiul mondial ne-a lăsat multe surprize în orice domeniu, dar mai ales în raza de muncă a școalei, aducându-ne marea și fericita reformă activistă. Dar cu regret, această mare reformă, ce a dat rezultate strălucite la alții, pe noi nu ne-a atins decât într'un mod cu totul tangențial, fiind o consecință a nepregătirii și mai mult a neglijenței de activare înspre această direcție.

Săteanul nu are școală. Statul îi impune. Binele cu deasila este un bine aruncat în foc, câtă vreme nu este făcut cu

socoteală și multă artă. Firea sufletească a țaranului își are principiile și legile sale și înainte de a cunoaște aceste legi, nu căuta a te lupta cu ele, căci nu vei învinge.

Iată pe noul învățător venit în mijlocul țăranilor agricoli. Inima îi este plină de intenții bune. Minte-i este încărcată de cunoștințe agricole. Scopul îi este de a face pe țărani să lucreze agricultura rațional, fiind ferm convins, că prin principiile sale rezultatul muncii agricole ar fi însutit și viitorul de mâine a țării asigurat. Le vorbește ani de zile, le explică din tot sufletul său tânăr, iar când haina albă e iernei s'a dus și când pământul se ivește fraged, așteptând să-mănța spre a aduce belșugurile sale, învățătorul pășește cu durere pe marginea brazdelor proaspete, privind la țaranul ce tot după principiile sale tradiționale lucrează, tot cu mijloacele sale învechite și tot în sărăcie neagră rămâne. N'a aplicat cuvintele și sfaturile date, deși credeai, că le înmagazinează toate în sufletul său când i s'au spus. Nu. Iată pentru ce: Propagandistul nu trebuie să facă lecții bazate pe experiențe false și abstracte, ci întru toate numai pe experiențe reale. Săteanului îi trebuie fapte. Fapte, pe cari să le vadă toții, căci logica lui este logica satului întreg.

Având aceste în vedere, școala noastră dela sate nu este practică și nu corespunde întru totul folosului satului în care se găsește. Din ea ies oameni cu o cultură universală, dar nu cetățeni productivi în munca lor sătească. Legea a mărit, cu intenția de a contribui la ridicarea în mod practic a populației, anii de școală. Rezultatul este puțin mulțumitor. De ce? Prima cauză e că nu avem la dispoziție teren necesar și mijloace spre a face realizări practice, iar în al doilea rând, învățătorii și conducătorii satelor prea puțin cred în munca productivă a satului și prea puțin sunt instruiți în această direcție. Prea puțin se vorbește practic și prea mult teoretic. Prea puțin se lucrează colectiv, prea puțin se dezvoltă eul social în care copilul va găsi censorul vieții sale practice. Pentru a putea să facem din copii oameni practici, mai înainte trebuie să-i fi făcut oameni sociabili și sociabili devin aceia, cari au fost obișnuiți ca ceva practic, să lucreze în mod colectiv.

Cea mai frumoasă și reușită conferință asupra agriculturii ar fi: aratul frumos, adânc și sănătos, lucrat cu elevii

în câmpul de experiență a școlii. Cea mai frumoasă lecție asupra pomăritului ar fi: șirele frumoase de pomi sănătoși și îngrijiți, plantați cu grije și în ordine de către elevi în po-măria școlii.

Dacă s'ar infiltra bunăoară obiceiul ca elevii școlii să meargă Dumineca la biserică cu cărțile de rugăciuni, urmând pe carte desfășurarea cântărilor și serviciului divin, acest obi-ceiu practicat un timp îndelungat, ar ajunge un obicei și și exercitat și după ieșirea de pe băncile școlii, ar asigura mai bine stărpirea analfabetismului, decât toate ședințele cur-surilor de adulți. Atunci știința cetitului ar fi asigurată prin automatismul unui obicei.

Dar pentru toate aceste trebuie o muncă îndelungată, prin experiențe vădite și repetate în mod colectiv și o adâncă iu-bire față de satul în care te găsești și față de munca ce zi de zi lucrează țăranul din acel sat. Trebuie iubit țăranul și copilul său. Cui nu-i sunt dragi sătenii și satul, să nu se facă educator. Trebuie să te consacrîi cu totul satului, să-i cunoști toate că bătăile inimei sale și toate necazurile, pentru a pu-tea fi doctorul și grădinarul satului tău.

Cu munca ta de fiecare zi să sădești în inima lor sco-purile ce le urmărești de înaintare și luminare, creindu-i tot-atunci nu un rost al tău propriu. Trebuie să prinzi rădăcini în acel sat și să te înfrățești cu pământul lui pentru toată viața.

Dacă nu poți fi un far puternic, care să luminezi zările îndepărtate, mulțumește-te să fii totuși o lumină, care nu se stinge niciodată. Să arzi mereu în întunerecul satului tău, împraștiind lumină până în cel mai ascuns ungher. Chiar ano-nim și uitat de toată lumea, acolo în umilul sătuleț al tău, lângă cărțile și copilașii tăi, să gândești mereu, să citești în orele libere. Să studiezi câte o problemă de interes practic și de folos pentru satul tău și să cauți a o pune în aplicare.

Pe urmele tale vor ieși atunci așezăminte noi și gene-rații de plugari luminați, iar la bătrânețe te vei afla că să-mânța ta a adus rod și fața satului s'a schimbat cu desăvâr-șire. Vei avea un sentiment de mulțumire, că ai trăit cu fo-los în viață, fiind un ferment activ al vastului laborator de muncă și vei vedea, că ai fost o desăvârșită valoare culturală.

Vasile Buda inv. dir.

Peciu.

CUVÂNT LA O PROPUNERE

În ultimul număr al revistei «Școala Noastră», *) Dl Dr. Gh. I. Codner aduce câteva constatări pe cât de dureroase pentru școala și cultura națiunii, pe atât de drepte.

D-sa localizează aceste constatări asupra stadiului culturii profesionale și generale a învățătorului, la cercul comunelor de sub conducerea sa sanitară, cu toate că ele se pot generaliza și din nefericire și la alte clase de intelectuali.

D-sa află cauza faptului «că o parte din dnii învățători, din ziua părăsirii băncilor școlii normale, n'au citit nici o carte», în repercusiunile crizei financiare de azi și aduce la urmă o propunere pentru remediere. Felul cum D-sa a știut să pună această problemă atât de hotărâtoare pentru cultura națiunii, ne îndreptățește să-l primim — unora ca frate, unora ca părinte — în mijlocul familiei noastre dascălești, pornind cât mai îngrabă la realizarea acestei propuneri.

Cum însă o diagnoză bună presupune o cercetare amănunțită a cauzelor boalei și semnelor ei, câteva proprii constatări mă îndreptătesc a mă opri asupra cauzelor cari fac actuală o problemă a culturii învățătorului.

Și dacă s'a pus această reală problemă și dacă vrem o soluționare practică și definitivă, de ce n'am arăta toate cauzele? Fac această însemnare și notez, că nu vreau să aduc nici o jignire nimănui.

Da. Pe lângă cauza că încă ne sbatem într'o criză financiară și suntem așa de vitreg tratați în raport cu misiunea și munca noastră, mai este o cauză, mai profundă, care se manifestă chiar în vremuri de înfloritoare situație financiară, e lipsa unei curiozități intelectuale permanent stimulată, cum zice Pascal. Că sinceri să fim. Criza financiară ne-a silit să facem unele reduceri la diferite capitole ale propriului buget, dar nu să suprimăm unele, între cari și capitolul bibliotecii personale, bineștiind, că pentru învățător cultura minții și inimii sale, mai ales posibilitatea de a fi în curent cu rezultatele și mișcările pedagogiei moderne, este un fapt tot atât de hotărâ-

*) No. 6, pag. 280 și următorii.

ritor pentru existența sa ca și asigurarea celorlalte nimicuri lumești.

Dar necazul e că acest capitol nici măcar n'a avut prevederi în bugetele multora.

Biblioteca județeană ?!

Nu-i un lucru nou aceasta. Să privim puțin în trecutul învățătorimii sălăjene, care are cea mai veche asociație învățătorescă din țară și în sânul căreia s'a agitat de multe ori problema culturii învățătorului.

În § 2 din întâiele statute ale «Reuniunii Învățătorilor Români Sălăjeni», aprobate în adunarea generală ținută în Șimleu la 26 Iunie 1871, s'a prevăzut: «Scopul reuniunii e: a) promovarea și dezvoltarea împrumutată a culturii învățătorilor români din Sălaj și deșteptarea interesării comune de cauza învățământului», iar § 4 continuă: «spre ajungerea scopului reuniunii vor servi de mijloace: b) înființarea unei biblioteci» și în § 30 sunt stipulate datoriile bibliotecarului. Înaintașii noștri au urmărit asiduu acest scop și din năzuințele eroice ale câtorva s'a înființat, încă în apusele vremii, o bibliotecă centrală a R. I. R. S. cu sediul în Șimleu, iar unele filiale, cum au fost: Băsești, Sărăuadul, etc., nu s'au lăsat mai pe jos și au avut bibliotecile lor.

După războiul cel mare, nolens-volens, exista o bibliotecă pedagogică județeană la Zălau cu cărți, cari să se împrumute «fără plată, spre a fi citite acasă, membrilor corpului didactic primar, eventual și celorlalte grade de învățământ din județ», cum glăsuia regulamentul ei și căreia on. Revizorat școlar al jud. Sălaj, prin ordinul No- 702 -1925, i-a făcut o largă propagandă, publicând regulamentul și inventarul bibliotecii.

Pela unele școli, chiar fără cerere, asociația «Astra» și «Casa Școalelor» au trimis frumoase biblioteci.

Iată câteva modeste începuturi de biblioteci.

Un glas îmi strigă în urechi: Unde este fosta bibliotecă a Reuniunii Inv. Rom. Sălăjeni? Unde sunt bibliotecile filialelor R. I. R. S.? Unde sunt nenumăratele biblioteci ale «Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporulul român» («Astra»)? Unde este bibliotecă pedagogică județeană din Zălau? Dece sunt așa cum sunt bibliotecile de pe lângă multe școli? — Dece au murit sau mor în fașe aceste biblioteci?

Fără comentariu.

Răspundeți fiecare în gând și veți da absolută dreptate învățatului francez Pascal (1623—1692).

Că sunt învățători slab dotați materialicește și cu o bibliotecă proprie, care ar face cinste multor pretinși intelectuali și cari cercetează și alte biblioteci, dar mai sunt o seamă cari și bibliotecile depe lângă școli le țin așa cum le țin.

Să pornim la realizarea propunerii dlui Dr. Gh. I. Codner — că Doamne greu vine unui singur învățator să-și procure toate cărțile de cari simte lipsă — dar luminați de experiențele trecutului, căutând fiecare a aprinde în noi și în cei din jurul nostru o dragoste mai vie de cultură și o curiozitate intelectuală permanent stimulată.

Incheiu cu vorbele cronicarului Miron Costin (1663—91), care a fost «logofăt mare în Moldova» și cari răsună de-alungul a trei veacuri: «Puternicul Dumnezeu, cinstite și iubite cetitoriule, să-ți dăruiască, dupe aceste cumplite vremi a anilor noștri, când-va și mai slobode veacuri, întru care, pre lângă alte trebi, să aibi vreme și cu cetitul cărților a face iscusită zăbavă; că nu este alta și mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă, decât cetitul cărților; căci cu cetitul cărților și a scripturei cunoaștem pre Ziditorul nostru Dumnezeu; cu cetitul laudă îi facem, pentru toate a lui către noi bunătăți; cu cetitul, pentru greșelile noastre milostiv'î facem; din scriptură înțelegem minunate și vecinice faptele lui, a face fericită viața și nemuritoare agonisește nume. Singur Mântuitorul nostru Domnul și Dumnezeu, Isus Hristos ne învață zicând: «Ispitiți scripturile». Scriptura depărtate locuri de ochii noștri ne învață, cu cele trecute vremi să pricipem cele viitoare.

Cetește cu bună sănătate și primește a noastră dragoste osteneală.

Din toate fericire și daruri dela Dumnezeu viitor» (din «Cartea pentru descălecatul de 'ntâiu a țerei Moldovei și neamului moldovenesc»).

Sună cam de departe!...

Ioan Ardeleanu sen.

DIN TRECTUL SĂLAJULUI

ISTORIA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI ROMÂNESC DIN SĂLAJ

V.

Epoca școlilor naționale

b) După 1848.

Istoricul. — Evenimentele anului 1848—49, prin jertfele de sânge și vieți omenești, au rupt cătușele iobăgiei. Din ziua de 3-15 Mai 1848, despre care poetul zice:

«Aceasta e ziua, când Românul
Pătruns de chemarea spiritului său,
Își scutură jugul, impus de păgânul,
Ce n'avu nici lege, nici chiar Dumnezeu».

(A. Mureșanu.)

și până în vara anului următor, mult sânge românesc a curs pe pământul Ardealului.

«Acum este ziua învierii. Să mergem, să răsturnăm piatra depe mormânt; să deslegăm lanțurile milenare ale națiunii române, pentruca să se ridice din pulbere și să viețuiască viața vecinică». (S. Bărnuțiu, Proclamația din 25 Martie 1848.)

Iobăgia s'a sfărmat și sufletul românesc prin durerile nașterii s'a «ridicat din pulbere pentru o nouă viață».

Școala, care a sfărmat un trecut de îndelung-răbdătoare suferinți și a deschis o nouă viață, începe a se organiza spre a răspunde nouilor cerințe.

În istoria școlilor naționale din Sălaj începe o nouă etapă, care se sfârșește cu apariția Legii naționalităților din anul 1868.

Pentru organizarea învățământului popular românesc în Sălaj vicarul Silvaniei, Alexandru Sterca-Șuluțiu (1835—1850), mitropolitul de pie memorie de Alba-Iulia și Făgăraș (1850—1867) de mai târziu, a convocat la Șimleul-Silvaniei pe ziua de 10 Ianuarie 1850 un sinod mixt.

La acest sinod au luat parte toți bărbații mai de seamă ai Sălajului.

În acest sinod s'au luat serioase hotărâri de organizare și îndrumare a învățământului poporal din județ. Protocolul acestui sinod, ¹⁾ în original, se află în colecția mea de acte vechi și considerând la aceia, că dispozițiunile acestui sinod au stat la baza de organizare și îndrumare a învățământului primar din acest județ timp de 18 ani, adeca până la 1868, reprodus aci în rezumat câteva din aceste dispozițiuni :

1. «Pentru Lócul de Schola» : Localul școlar să se ridice pe locul comun sau bisericesc și aproape de biserică ; iar unde nu este astfel de loc, fiecare comunitate să se silească a-l cumpăra pe bani sau prin schimb.

2. «Pentru Fundul Cheltueleur redicării Schoalei» : Școala cu toate cele trebuincioase se va ridica și susține de către comunitate, folosind în acest scop : venitul crâșmăritului, al terenului comun, contribuțiunile de bună voe și o parte din venitul bisericii.

3. «Pentru castigatul Cărtilor de Schola pe sama pruncilor celor seraci și a scripturisticumurilor» : În acest scop judele comunal și curatorul bisericii la cules de vii, mălaiu, la seceriș de grâu, să adune dar, pe care să-l vândă și din preț să cumpere cele de lipsă ; iar eventualul prisos să-l dea pe creștere cu recerufă precauțiune. — Fondul astfel înființat să se manipuleze sub controlul autorităților bisericești și politice. Tot în acest scop, cu aprobarea în prealabil a forului districtual, să se perceapă dela fiecare pereche care se cunună câte 20 cr. m. c.

4. «Ce felii de Carti sese tradá la Scholari?» : Pentru provederea școlilor sátești cu cărțile trebuincioase, să se roage Guberniul prin Supremul Comisariat cercual ca să dispună la tipografi tipărirea acelorora, iar pentru școlile române să dispună traducerea cărților altor națiuni luminate pe limba românească și tipărirea lor cu litere latine și «slope Ciriliene».

5. «Unde nu sunt nice Dascali, nice cantori apti de a învetia, cine se învetie pruncii?» : Unde nu este dascál sau cantor apt de învăța pruncii, acolo să fie preotul dator a-i învăța, iar unde nici preotul n'ar putea înlocui pe dascál din cauza bătrânețelor, acolo să se îndatoreze părinții, baremi cei mai cu stare, a-și purta copiii a școlile vecine.

1) Se va publica în anexă fiind și un document de stilul, limba și ortografia vremilor.

6. «Pentru plata Dascalului sau a Preotului învetiatoriu». Sinodul vicarialicesc stă pe lângă dispozițiunile decretului împărătesc din anul 1823 și din anul 1824, Nrul 2289—st. 68, plata dascalului să fie de 10 «Köbele» pământ arător și de 7 $\frac{1}{2}$ care fânaș, luat din terenul comun, iar dela părinții copiilor câte $\frac{1}{2}$ vică bucate.

Dacă satul n'ar avea «Commune Terrenum», atunci dela tot fumul, fără deschilinire, să se dea câte o «ferdelă» de bucate, — cei cari au plug vor da grâu, ceilalți mălaiu în grăunțe — și se mai dă în acest caz 24 cr. în m. c. de fiecare fum. — Plata e dator judele comunal și curatorul a o strânge. De lemne și încălzirea școlilor sunt datori a se îngriji părinții copiilor.

7. «Cum s'ar pote dobîndi, ca toți pruncii și fetitiile se umble la Schola?» : Preoții să arate poporenilor, că nașiunea română numai așa va fi fericită, dacă va avea dragoste de școală. Iată un mijloc de a îmbunătăți frecvența școlară, care s'a practicat acum 75 de ani și a făcut mai mult ca multe din măsurile legiferate de azi. Să se câștige dragostea țărânului de școală și numai celor de tot îndărătnici să li se aplice «gloabe».

Etatea pruncilor de școală : pentru băieți, dela al 6-lea până la al 14-lea an și pentru fete, dela al 6-lea până la al 12-lea an.

8. «Cum s'ar pote plăti bani luati împrumut pentru cum-părarea Locului de Biserică și Casa Vicarialicească?» : Să se clasifice poporul din Sălaj în trei clase : I, a celor săraci ; II, clasa celor de mijloc și III, clasa celor avuți. Fiecare Paterfamilias sau fum va plăti : cei din cl. I, un cr. ; cei din cl. II, doi cr. ; cei din cl. III, trei cr. în argint, timp de 10 ani, sau totodată, care cum voește.

9. «Cum sese duca in efectu acestea toate?» : Toate acestea să se ducă la îndeplinire prin supravegherea proto-popilor, cari vor da îndrumări, iar la caz de neascultare vor cere asistența oficioasă a Comisariatului subcercului și în cel mai rău caz va încunoștința vicariatul «ca acesta să facă pași mai puternici și la locurile mai înalte».

Aceste sunt dispozițiunile mai de seamă a sinodului mixt din 10 Ianuarie 1850.

(Va urma.)

Ardeleanu Ioan sen.

In pragul unui nou an de muncă școlară.

Câteva zile numai până la deschiderea anului școlar 1935—36. Învățătorii fiecare la postul lor, așteaptă marele eveniment; Deschiderea cursurilor așa cum în județul nostru s'a obișnuit întotdeauna.

Cuvântările rostite vor fi pline de avânt, dragoste și patriotism — ele vor fi noi îndemnuri spre muncă și sacrificiu. Părinții și copiii adunați în curtea școlăii, după ce în biserica satului s'a cerut ajutorul lui Dumnezeu și s'a primit binecuvântarea preotului, entuziasmați de vorbele calde și înțelepte a conducătorilor, în sufletele lor se vor naște noi nădejdi.

Mândrii de țara și Regele lor vor sta gata, la comanda căpitanului lor Învățătorul, să continue și anul aceasta lupta pentru cultură și lumină. Școala văruiată, desinfectată, curată ca un pahar — curtea măturată și plină de flori sunt dovezi că vorbele spuse și îndemnul date la sfârșitul și începutul fiecărui an n'au fost zadarnice — sămânța aruncată a dat roada.

În asemenea condițiuni școala este dragoste și interes. Aici copii cercetează școala fără amendă, adulții cetesc — participă la șezătorile aranjate de școală, iau parte la toate manifestările culturale și naționale din comună. Satul curat și gospodăriile bine aranjate dovedesc că în comună este școală.

Ca șeful învățământului primar din acest județ, — dorind colegilor puteri noi în munca ce-o încep — nu pot să nu amintesc și câteva chestiuni de interes cultural, școlar și național. Fraților Colegi! Este aproape sigur că generația de azi este sortită să treacă prin grele încercări. Dușmanii noștri ne pândesc — așteaptă momentul prielnic în desfășurarea evenimentelor în favoarea lor. Să fim gata! Școala care va contribui la pregătirea apărării României Mari și a Regelui ei va fi privită ca școala cea mai bună. Organizați străjeria, cercetașia în toate comunele — dați concursul premilităriei.

Nu uitați că suntem în Stat cu 80% locuitori ce se ocupă cu agricultura. Înființați grădini de pomi, stupării. Câmpul de experiență și grădina școlară lucați-o cu elevii școlăii așa fel ca să fie model în fața sătenilor. Puneți preț pe igiena școlăii și a satului, faceți totul pentru ridicarea țărânului. Învățătorul să fie sufletul școlăii și reformatorul satului. Dumnezeu să ne ajute.

D. Ilea.

PAGINA LITERARĂ

S O N E T

Azi mă re'ntorc din lungă pribegie,
Pe-un drum cu idealuri risipite;
Dar pe cărări demult părăginite,
Mă urmărește-o dragoste târzie.

În jurul meu, petale vestejite
Șoptesc încet, cu tristă melodie,
Povestea unui fulg de păpădie,
Ce-a năzuit spre zări nemărginite.

Ne-a despărțit a soartei vitregie,
Dar azi, reviu.... în noaptea cristalină,
Cu doruri vii, în inima-mi pustie.

Să 'mbrățișez iubirea mea divină Cluj
Și o găsesc.... un fulg de păpădie,
Înmormântat deapururea în tină.

V. MITU.

E P I G R A M E :

DESECHILIBRU. (Unui domn pretentios...)

Lungimea-ți colosală
A consumat orice prisos,
Deci nu'ncape îndoială'
C'ai rămas la -- cap ghebos.

UNEI FRUMOASE.

Cap, talie, o splendoare.
Toată par'că ești o floare!
Ești o floare înflorită,
Cu pistil din — cap de vită.

NIDUS - DELA - BORZA.

Despre poezia poporană

Natura a înzestrat pământul țării noastre cu multe bogății economice, pentru susținerea vieții materiale. Dar a dotat și pe nația română, care-l locuiește, cu daruri spirituale, care-l fac să se deosebească de celelalte neamuri. Imprejurările istorice, prin care a trecut neamul nostru românesc, i-au îmboldit calitățile sufletești să creeze produceri literare.

Avuțiile solului și subsolului au atras năvălirea popoarelor barbare. Din fața acestor puhoai, românii se retrăgeau la munte prin păduri și ascunzișuri. În zile de restriște sau de veselie, acolo, în locurile de adăpost, pe lângă vatra focului, a început să cânte o faptă vitejească, o durere despre un trecut pierdut sau o veselie a unei victorii, mai ales în ocupația cu păstoria, creindu-și astfel poezia sa.

Prin poezie se înțelege o compunere în proză sau în versuri, în care se exprimă un sentiment. Poezia poporană e creiată de popor. Între cea poporană și populară este deosebire, pentru că poezia poporană este făcută de popor, pe când populara este făcută de un poet cult, însă fiind alcătuită după gustul poporului și în limbajul lui, s'a răspândit în popor devenind populară. Exemplu de poet popular este Gh. Coșbuc.

Autorul poeziei poporane este necunoscut, fiind însuși mulțimea. Ea n'are formă fixă, căci se modifică din gură în gură, fapt prin care se explică mulțimea de variante, în care se prezintă o poezie poporană. Exprimă sentimente generale, adică provoacă aceeași simțire la toți cei cari o ascultă sau recită. Deoarece este a poporului, este originară. Servește ca mijloc de inspirație. Din ea s'au inspirat M. Eminescu și V. Alecsandri. O caracteristică esențială este că acțiunea dela început și până la sfârșit este unitară și gradată.

Dupăcum vedem, se deosebește de poezia cultă, care are formă fixă, exprimă sentimente particulare și este mai mult o imitație după literatura streină.

În poezia poporană se exprimă gândiri și simțiri înalte. Tot ceace poporul a simțit — vitejie, veselie, amintiri din trecutul său istoric — a exprimat în poezie. Dacă citim cu

atenție poeziile : Miorița, Mihu Copilul, Novac și Corbul, Gruia sau basmele, ne îmbălsămăm sufletul cu imagini și simțiri pătrunzătoare. Cine aude poezia «Brâncoveanul», simte milă, dar în acelaș timp își întărește curajul și tăria credinței cu riscul vieții :

Mare-i Domnul Dumnezeu	De-ți mânca și carnea mea,
Creștin bun m'am născut eu	Să știți c'a murit creștin
Creștin bun a muri vreau ...	Brâncoveanul Constantin !

Nu este în nici o carte mai frumos expusă viața muncitorului român ca în colindul «Plugușorul», unde își arată origina sa :

S'a sculat mai an	Ei cu stânga apuca
Bădica Troian	Și cu dreapta secera
Ș'a încălecat	Și prin lan înainta
Pe-un cal învățat. . .	De părea că înota.

Alții în urma lor lega

Snopuri 'nalte aduna

Și clăi mândre ridica

Ce la soare se usca.

Aproape mai toate poeziile poporane încep cu versurile : «Frunză verde», cecece ne arată tinerețe și mândrețe. Fondul acestor poezii, care fac ca toate inimile să bată la fel, au menținut unitatea limbii și a neamului, pentrucă ele erau transmise de păstori din munte până la mare și Tisa, răspândindu-se cu o iuțea străfulgerătoare, căci erau ale românului și el ține la ce e al său.

Felul cum natura este descrisă în poezia poporană ne stârnește în suflet admirație față de geniul poetic poporan :

Umblă frate mândrul soare	Care noaptea pasc în rai
Umblă frate să se 'nsoare	Umblă cerul și pământul
Nouă ani — Pe nouă cai	Ca săgeata și ca vântul.

Stilul este simplu, frumos și plăcut, îmbălsămat de imagini poetice și descripții naturale :

Pe un picior de plai	— — — — —
Pe o gură de rai . . .	Un vânt pe pământ
Păsărele mii	Paltini că 'ndoia
Și stele făclii . . .	Brazi că despoia
La negru zăvoi	Munții răsturna.
Că-i iarba de noi.	— — — — —

Deasemenea figurile alegorice sunt cele mai numeroase,
 ca : Mustăcioara lui Mihu copilaș
 Spicul grâului Mândru Păunaș
 Perișorul lui Copilaș de frunte
 Pana corbului, Păunaș de munte.

Ritmul târăganat este cu picior trocheu și iambic, iar rima împerechiată și bogată cu formă masculină sau feminină.

Poezia poporană cuprinde: cântece bătrânești și balade, doine și hore, legende. Ele au cadru epic, liric și dramatic. În proverbe, zicători și strigături avem forme didactice.

Cei cari au cules poezia poporană sunt V. Alecsandri și Alecu Russo, determinați de cuvântul ce luase avânt în această privință în Franța.

Alecsandri a modificat poezia poporană, ca s'o facă mai frumoasă spre a-și proba afirmația sa că «Românul se naște poet». În afară de aceasta, pe vremuri era o părere din partea streinilor, că limba românească nu poate să servească la producerea operelor literare și avem nevoie de o altă limbă streină în acest sens. Modificând-o și redând-o mai frumos, a combătut puternic concepția arătată.

Producerea acestora literare ne oglindesc toată psihologia țaranului român — voios, vesel, curajos, răbdător, nepăsător, mândru. Servesc ca mijloc de educație patriotică, dezvoltând iubirea de tot ceace a românului.

Cele mai bune colecții sunt: «Poezii populare» de Vasile Alecsandri și colecția lui Teodorescu Dem.

P. C. Buzescu.

CĂRȚI-REVISTE

R E C E N Z I E.

Gr. Tăbăcaru și C. Moscu

EDUCAȚIA NAȚIONALĂ

Istoria pedagogiei românești.

Cartea a apărut în 1929, sub titlul „*Istoria Pedagogiei Românești*”. Mai târziu i se suprapuse titlul „*Educația Națională*”, devenind *Istoria Pedagogiei Românești* un titlu secundar, fără ca lucrarea să fi suferit vre-o modificare, căci e aceeași ediție, cu coperte diferite.

Lipsa unei lucrări de acest fel se simția în câmpul culturii românești, dar așa cum se prezintă azi această lucrare, lipsa ei cuntuinută să se simtă încă în bună parte.

Dacă n'am avea o pedagogie națională, o istorie a ei ar fi cu neputință. O avem, dar cartea de față nu o documentează, deși autorii spun la sfârșit: „Iată însă că această carte face dovada că avem o pedagogie națională, tot atât de valoroasă, ca oricare altă pedagogie străină, tot așa cum s'a făcut dovada că avem o literatură națională”. Cuvintele acestea își au greutatea lor, pentrucă sunt spuse la sfârșitul unor cercetări, dar cercetările însăși nu dovedesc aceasta. Dar, mai departe autorii spun: „Deocamdată avem un material de orientare, care poate servi la înjghebarea unei pedagogii naționale care trebuie alcătuită”. Aci în loc de „alcătuită” s'ar putea spune „dovedită”.

Pentru a demonstra cele anunțate vom face câteva observații asupra felului cum ar fi trebuit să fie alcătuită lucrarea, apoi vom cerceta realizările autorilor din fiecare capitol.

INTITULAREA CĂRȚII

Cartea ar fi trebuit să fie și să rămână cu titlul dat întâi, dar între timp autorii gândindus-se că așa cum e scrisă, nu seamănă decât foarte puțin cu o istorie a pedagogiei, s'au hotărât să facă din titlul dat un titlu secundar și să dea un titlu mai general. „*Educația Națională*”. Cartea vrea să arate mai mult cum s'a dezvoltat învățământul și școala românească, decât cum s'a dezvoltat pedagogia românească. Și intitulara capitolelor o mărturisește aceasta. Până în cap. VI, se face foarte multă istorie a școalei și a învățământului, negliându-se istoria pedagogiei, pe

când celelalte două trebuiau neglijate mai mult. Această șovăială în titluri e o mare slăbiciune. Autorii voiau să facă o istorie a pedagogiei românești, dar au luncat pe alte cărări.

Dacă ar fi să admitem titlul dat ulterior lucrării, ar trebui să zicem mai bine „Educația Românească”. Educația națională poate să ne sugereze gândul că ar fi vorba de o educație în sens patriotic. Rămâne însă că autorii nu știau precis ce voiau să spună.

Trebuia fixată deosebirea între istoria pedagogiei, a învățământului și a școlii.

Acest amestec de discipline se putea motiva în chipul următor: O istorie a pedagogiei românești se va deosebi în alcătuire de o istorie a pedagogiei germane, franceze, sau engleze, dată fiind tinerețea poporului nostru și împrejurările vitreje prin care am trecut. Dacă am fi să ne mărginim numai la literatura pedagogică românească, istoria pedagogiei noastre ar începe cam de prin 1800. Nu înseamnă însă că noi n'am avut o pedagogie înainte de ce s'ar fi scris aceasta. Vom începe dar istoria pedagogiei românești de atunci de când au început Românii să învețe carte prin școli; vom cerceta influențele străine asupra pedagogiei românești și nu vom putea lăsa la o parte nici legile școlare, căci la noi se întâmplă lucru invers de cece se întâmplă în țările apusene. La noi s'au făcut școli și institute culturale prin legi, pe când în apus instituțiile au urmat o evoluție firească, cari mai târziu au fost întărite prin legi. La noi reformele școlare n'au pornit atât din inițiativa oamenilor de școală, cât din a Domnilor și a oamenilor politici; drept aceea, aceștia vor ocupa un loc larg în istoria pedagogiei românești. Se poate spune că aceștia s'au dovedit de multe ori ca foarte buni pedagogi. Ex: Al. Mavrocordat, Al. Ipsilante și Gr. Ghica. Oamenii bisericești au avut deasemeni mare rol în pedagogia românească, întrucât biserica a fost prima școală a Românilor. Ne vom întâlni prin urmare aici cu nume scumpe pedagogiei românești ca: Veniamin Costachi, Iacob Stamati, Andrei Șaguna ș. a.

Dacă istoria pedagogiei românești are înfățișarea pe care o are, nu noi suntem de vină. Poporul român fiind silit de împrejurări să vegeteze în cele culturale, când a avut posibilitatea să aducă un aport la cultura omenirii s'a văzut foarte înapoiat, și a încercat ca într'un timp scurt să facă cecece alte popoare au realizat în timp de mai multe secole. Din timpul vegetării poporului român, în cele culturale, vom culege de pe unde vom putea manifestările sale pedagogice. Nici în timpul de expansiune națională nu vom putea scrie multe pagini de istorie a pedagogiei, căci Românii văzând atâta progres în Apus, vor încerca să împrumute de acolo tot ce cred că ar fi bun, vor fi influențați în pedagogie și în reformele școlare, ori se potrivește ori nu pentru stările de la noi.

Noi căutăm să satisfacem cerințele științei și nu ale națiunii.

Abia azi am început să ne desmeticim și să urmăm drumul specific al evoluției noastre istorice, dar nu putem spune că nu s'au făcut multe lucruri bune și în trecut.

INTITULAREA CAPITOLELOR

Intitularea capitolelor e și mai nefericită decât intitularea cărții. La o a doua ediție ele vor trebui în întregime modificate. Nu se vede de loc din intitularea lor că ar fi vorba de o istorie a pedagogiei.

Cap. I. are un titlu foarte vag: „Origini“. Trei cap. ne spun că ar fi vorba de o istorie a școalei, iar trei de o istorie a învățământului, și numai unul, al VII-lea, de istoria pedagogiei.

Felul cum se succed, arată lipsa de pătrundere a materialului tratat. „Origini“ e un titlu foarte vag. Nu știm dacă e vorba de originile pedagogiei românești sau a școalei, sau ale învățământului românesc. De originile pedagogiei nu poate fi vorba, pentru că intitularea capitolelor următoare ne arată că alta ar fi preocuparea autorilor.

Cap. II. „Inceputurile școalei românești“ nu știm, iar, ce vrea să zică. Despre începuturile școalei românești în Cap I, și atunci acest titlu n'are sens. „Origini“ și „inceputuri“ poate n'au acelaș înțeles pentru autori.

Se trece în Cap. III., la „Școala grecească“. Abia avem un început de școală românească și imediat vine școala grecească. Înainte de a avea însă o școală grecească, noi am avut o „Școala slavonească“, care nu dispăre nici un timpul școalei grecești, precum nu dispăre nici „Școala românească“, în timpul cât țin acestea. Dacă cartea are un capitol despre „Școala grecească“, acesta trebuia să fie precedat de un Cap. despre „Școala slavonească“.

Din text reese că școala românească își urmează evoluția firească în timpul școalei slavonești și grecești, și în loc să decadă, mai mult se intensifică; dar cu toate acestea Cap. IV. se ocupă de „Renașterea școalei românești“. Ca să avem o „renaștere“ a școalei românești trebuia ca aceasta să se fi născut, dezvoltat și în urmă să fi murit, pe când am constatat că ea nu murise, ba nici nu scăpătase.

Cu un început de școală românească nu avem și un început de organizare a învățământului românesc, ci acesta vine numai după renașterea școalei românești. „Inceputul organizării învățământului“ Cap. V. a fost cu mult mai înainte de înființarea facultăților.

Abia se organizează învățământul și imediat se reformează. Titlul Cap. VI. „Reforma învățământului“, nu spune aproape nimic. Reforme n'au fost numai atunci, ci sunt mereu.

După reforma învățământului avem în Cap. VII. „*Mișcarea pedagogică. Perioada critică. Școala nouă*“. Dacă am fi avut o mișcare pedagogică numai dela 1864 încoace, istoria pedagogiei românești ar fi trebuit să înceapă numai de aci. Noi am avut o mișcare pedagogică în tot timpul. „*Mișcarea pedagogică*“ nu spune aci nimic. „*Perioadă critică*“, iar e ceva vag. „*Școala nouă*“ iar nu spune nimic. Fiecare școală e „nouă“, față de alta, învechită.

Capitolul ultim, al VIII-lea, se intitulează: „*Noile reforme ale învățământului și spiritul (ui) critic*“. După o „mișcare pedagogică“ avem o nouă „reformă a învățământului“, străbătută de un „spirit critic“. Care e deosebirea între „perioadă critică“ și „spirit critic“?

Dacă ne-am lua după intitularea capitolelor, am ști dela început că nu avem de a face cu o istorie a pedagogiei. Dar nu numai titlurile capitolelor sunt greșite, ci și subtitlurile acestora. Un mare defect e că subtitlurile unor cap. dela începutul capitolelor din text nu corespund cu subtitlurile cap. din tabla de materii. Cap. V. n'are subtitluri la început, în text, dar are în tabla de materii. Mai e încă o greșală: Unele subtitluri nu sunt indicate nici la începutul cap. în text, și nici în tabla de materii, dar sunt indicate în cursul povestirii. Sunt cazuri când două subtitluri se tratează în unul singur. O greșală mare ni se pare a fi aceea de a deschide într'un cap. un subtitlu și a înzista asupra acestuia mai mult într'un alt cap., unde subtitlul nu figurează. E cazul cu Eliade Rădulescu, în cap. IV. și V.

So pare că în intitularea cap. autorii s'au lăsat influențați de intitularea capitolelor din „Istoria învățământului românesc“ de N. Iorga. „Istoria învățământului românesc“ are 14 cap. Cap. I. „Istoria pedagogiei românești“ se intitulează la fel cu cel din „Istoria învățământului românesc“: *Origini — Originile*. Titlul a opt cap. din cartea d-lui N. Iorga arată că ar fi vorba de o istorie a școlii și numai patru de o istorie a învățământului. Dacă dl. N. Iorga nu face un cap. despre „*Învățământul slavon*“, nu fac nici autorii un cap. despre „*Școala slavonească*“.

INTINDEREA CAPITOLELOR

Lucru important pentru un istoric e să știe până unde o serie de fapte se aseamănă. Materialul trebuia împărțit după un punct de vedere mai general și după altul mai special. Împărțirea materialului din această carte trebuia să țină seamă și de epocile principale din istoria generală a Românilor. Cititorul adesea e obișnuit să-și fixeze epocile din istoria pedagogici după cele ale istoriei politice. Aceste epoce, desigur, nu corespund întocmai; ele însă în mare parte merg paralel când, din diferite motive nu se poate fixa întinderea unei epoce a istoriei pedagogiei, e bine să se țină seamă de-o epocă din istoria politică. Cap.

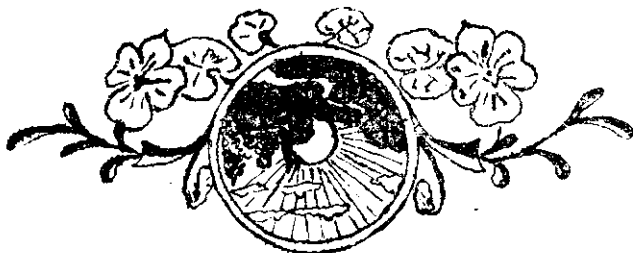
VII. nu se știe sigur dacă e fixat între 1854 sau 1864 și 1893. Era bine dacă se începea cu povestirea faptelor dela 1859, acest an fiind mult mai cunoscut. Autorii se îngrădesc în unele capitole într'un număr prea mic de ani, așa că sunt siliți să repete, sub o formă sau alta, o mulțime de fapte în două sau mai multe capitole, Cap. V. istorisește faptele dintre 1830—1848 din Moldova și pe cele din Muntenia până la 1857. Puteau să meargă cu istorisirea și în Moldova și în Muntenia până la 1859. În cap. VI. se începe cu reforma lui Ghica din Moldova care putea fi tratată în cap. precedent.

Ar fi fost mai bună împărțirea pe epoce și epocile pe capitole. Când faptele din un anumit timp au urmări mai îndelungate pot fi urmărite în epoce și capitole mai cu înlesnire. Școala Regulamentului Organic se menține, sub o formă sau alta, până pela 1864. pe când autorii merg. în cap. V. numai până la 1848—57. Cap. VI. aproape nu are realitate. Cap. VII. începe de prin 1854 sau de prin 1864, dar nici de aci, căci Legea din 1864 e tratată în cap. VI. E o foarte mare buimăcială aci, pentru că se caută a se arăta evoluția pedagogiei în toate celelalte provincii de sub stăpânire străină, dar despre Moldova se vorbește și aci.

Dacă nu fiecare capitol, cel puțin al doilea ar trebui să amintească despre mișcarea pedagogică a tuturor Românilor.

Autorii urmează cursul evenimentelor începând totdeauna cu Moldova și Muntenia. Nu ni se pare a fi tocmai fericită această metodă. Dacă o influență pedagogică străină s'a exercitat asupra pedagogiei românești, și aceasta a pătruns spre ex. din Transilvania în restul țării, se va menționa întâiu despre Transilvania și apoi despre celelalte provincii. Aici urmărindu-se mai cu interes mișcarea pedagogică din vechiul regat, se insistă prea puțin asupra influenței ce Ardealul a exercitat-o asupra acestuia, lăsând să se vorbească mai pe larg despre aceasta într'un capitol următor, sau chiar al treilea, unde chestiunea fiind prea deklasată, nu se poate trata decât superficial.

Teodor Pop.

Constantin Iencica și Dimitrie Goga, profesori: CARTE DE CETIRE pentru clasele II, III, IV, V, VI; GEOGRAFIE pentru clasa III, IV primară; GRAMATICA pentru clasa III. Ed. Libraria Cioflec, Cluj.

Aceste cărți răspândite pe întreg cuprinsul Ardealului au apărut în ediții nouă, deosebit de îngrijite, atât ca tehnică cât și ca ilustrație și legătură, având frumoase coperți în patru culori.

Ceeace constituie valoarea deosebită a acestor cărți este *adaptarea lor la nevoile școlii primare din Ardeal*. Un manual alcătuit la București pentru școlile primare din întreagă țara, nu va putea să țină seama de trebuințele școlii primare din această provincie, ca manualele redactate de cei doi publiciști ardeleni, care cunosc în amănunte nu numai structura școlii de aici, fiind amândoi și profesori de pedagogie, ci și trecutul literer și istoric al acestui ținut bogat în manifestațiuni care merită să fie înfățișate și copiilor în forma înțeleasă de ei.

De aceea veți găsi basme ardelenesti, legende, descrierea orașelor și a instituțiilor culturale cu mult mai pe larg decât în cărțile care n'au apărut în cuprinsul acestui ținut.

Mai țin seamă aceste cărți și de graiul popular local, înlăturând cuvintele, care adeseori nu sunt înțelese.

Dar ca cititorilor revistei noastre să nu li se pară că exprimarea părerilor noastre ar fi făcută din anumite considerații de camaraderie, le servim părerea oamenilor streini de tagma noastră:

Dl Prof. N. Iorga are următoarele aprecieri despre cărțile de citire ale dl-ilor C. Iencica și D. Goga: „Excelent tipar, un text foarte bine ales din literatura însăși. Bucăți ale celor doi autori, în care se nime-

rește stilul viu, nu cel pedagogic adormitor. Ilustrații de pictori aleși. Capabili de a trezi în sufletul copilăresc avântul spre poezia lucrurilor și a oamenilor. Și cititorii maturi pot urmări cu plăcere pogini așa de bine scrise". („Neamul Românesc".)

Di Prof. Dr. I. I. Gabrea, conferențiar de pedagogie la Universitatea din București în Revista Generală a învățământului. a exprimat următoarele păreri despre aceste manuale: „Ele sunt scrise cu sufletul iubitor și înțelegător de copii, atât în alegerea și în orânduirea materialului de studiu, cât și în vorbirea și în tehnica în care se prezintă".

Dacă spațiul ne-ar îngădui, am mai putea cita și părerile exprimate de *dl Ion Clopoțel*, directorul revistei Societatea de Măine și a unor distinși gazetari din Ardeal, care au avut cuvinte de laudă pentru aceste manuale.

Geografiile sunt astfel întocmite încât au devenit adevărate albume de vederi ale frumuseților naturale ale localităților cu bogății atât de variate din ținutul Ardealului.

Gramatica este, după spusa celor care au întrebuințat-o, cea mai desăvârșită carte de acest fel, căci ea a fost dată spre folosința învățătorilor după o lungă elaborare la cele două școli normale din Cluj.

Învățătorii care doresc să găsească în manualele școlare prieteni sfătuitoari în calea grea a activității lor, vor afla cu prisosință în aceste cărți ceea ce vor căuta, căci ele au la bază nu numai știința de carte și cultura pedagogică a autorilor, ci și lunga lor experiență de practicieni la catedra școalelor primare.

Cei care au utilizat până acum aceste cărți, sunt rugați să confirme în fața colegilor care nu le cunosc încă, că cele spuse mai sus sunt lucruri perfect adevărate.

Senior.

CRONICĂ - INFORMAȚIUNI

— **In preajma deschiderii noului an școlar.** În ziua de 20 Aug. a. c. s'a ținut la Casa Școalelor o conferință cu întreg personalul de control al învățământului primar, în vederea deschiderii noului an școlar.

A prezidat dl dr. Angelescu ministrul instrucțiunii publice, asistat de dl P. Ghișescu director general al învăț. primar-normal.

*Cuvântarea dlui ministru
dr. Angelescu*

Dl ministru dr. Angelescu și-a început expozeul exprimând mulțumiri călduroase inspectorilor și revizorilor școlii pentru activitatea din trecut.

«Învățătorii, în imensa lor majoritate, și-au îndeplinit datoria cu prisosință, a spus dl ministru. Merită și ei toate elogiile.

Și anul acesta ați fost puși într'o situație materială precară. Am ajuns însă să obțin de la ministerul de finanțe, 1.836.000 lei, pentru plata, dela 1 Aprilie și până în prezent, a cheltuelilor făcute de Dvs. Deplasările până la 1 Aprilie vor fi și ele plătite ceva mai târziu.

A trebuit să pun piciorul în prag pentru drepturile d-voastră, pentru că eu nu pot garanta bunul mers al școlii fără ca personalul de control să fie plătit.

Obiectul convocării d-voa-

stră este deschiderea anului școlar de care se leagă multe probleme.

Obligativitatea și centrele practice

În chestiunea obligativității am obținut anul trecut rezultate frumoase. Trebuie însă să intensificăm obligativitatea nu numai în școala primară, ci și la cursul supraprimar.

Învățământul supraprimar, care se integrează în învățământul primar, trebuie să i se dea îndrumări practice. El e menit să completeze ce s'a învățat în școala primară și să dea îndrumări practice pe regiuni elevilor. Nu pentru a forma meseriași sau profesoare, ci bune gospodine și agricultori desăvârșiți.

La 15 Septembrie centrele practice trebuie să-și înceapă activitatea. Nu mai admit amânări sau tatonări. Centrele să fie puse în stare de funcționare, fără nici o discuție.

Politica în școală

Să lucrați în armonie cu perfecții. Asta nu înseamnă că trebuie să fiți la ordinele lor, pentru că politica n'are ce căuta în școală. Politicianismul ordinar cangrenează învățământul.

Înainte de deschiderea școlilor să aveți conferințe cu învățătorii. Să stați de vorbă cu ei și să le comunicați ce am discutat aici.

Educația și igiena copiilor

I se aducе școlii primare a-cuzația că e prea teoretică. Lipsește contactul între învăț. și copii. Școala primară dacă dă oarecare cultură, în schimb nu dă nici o educație. Țăranul nu-și poate educa copilul. Acest lucru revine școlii.

La deschiderea școlilor toți copiii să fie examinați de medicii de plasă, cari vor primi ordin în acest sens dela ministerul sănătății.

Cei cari susțin că nu mai e nevoie de construcții școlare, sunt ignoranți. S'a construit foarte mult, dar nu suficient, trebuie să continuăm campania.

O altă importantă chestie este problema băilor pe lângă școli. N'ar trebui să existe comună fără bae. Să stăruieți pe lângă administrațiile comunale și județene ca să nu mai facă școli fără bae, iar la școlile existente să se adauge aceste instalațiuni.

Învățătorii să se ocupe de îmbrăcăminte și de igiena copiilor. Rasa noastră degenerază. Un prim motiv este alimentația mizerabilă a sătenilor. Deci se precizează necesitatea cantinelor școlare.

Problema cărții

Cartea să nu fie scumpă. Să nu ajungem la monopolul ei. Atâta vreme cât ministerul n'a scos-o din uz orice carte veche să fie bună și îngăduită elevilor pentru folosință. Învățătorii să nu oblige cumpărarea de cărți noi și să nu impue copiilor săraci să cumpere toate căr-

țile. Pentru regiunile mai sărace ministerul va cumpăra abecedare.

O propunere bună e a dlui Ghițescu. Anume, ca din rabatul cărților o cotă să fie luată de minister pentru asistența copiilor.

Stabiliți comitete școlare pentru cantine, îmbrăcăminte și cumpărare de cărți.

Cursurile să fie pe zi întreagă. Unde nu sunt sale suficiente, să se facă școală în aer liber.

Învățătorii să se îngrijească de grădinile și curțile școlilor. Pentruca învățătorii să fie bine pregătiți, trebuie ca școlile normale să fie la înălțimea chemării lor superioare. Școli normale model sunt la Câmpulung-Muscel și la Șendriceni.

Să se continue activitatea cercurilor culturale care au dat rezultate bune. Deasemenea să se pună preț pe șezătorile culturale.

Evenimentele sunt atât de grave că nu știm ce ne aduce ziua de mâine. Pregătiți sufletul țării și pe soldații de mâine sprijinind educația fizică, O. E. T. R.,-ul și organizațiile premilitare.

Școlile trebuiesc inspectate cel puțin de 2—3 ori pe an.

Să nu se mai acorde concedii decât pentru boală și detașări, să nu se facă decât pentru cazuri speciale.

Asupra celor ce v'am spus azi vă voi trimite circulare explicative.

Vă mulțumesc din nou pentru munca dvs. Vă rog să puneți aceeași dragoste în

misiunea dv. și de aici înainte. Și eu și dv. să facem apostolat».

Ultimele cuvinte ale dlui ministru au fost subliniate de lungi aplauze.

Sedința s'a ridicat la ora 12.

*

Sedința de după amiază

Conferința a continuat la ora 4 d. a., prezidând d. director general P. Chișescu, asistat de d. sub director Voinescu.

«Școala primară este făcută să dea în prim rând educație și apoi instrucție elementară copiilor. Școala primară trebuie să fie unitară pe tot cuprinsul țării, națională pentru toți fiii de cetățeni români. Școala primară trebuie să fie model ca: local îngrijit, bine întreținut și dotat cu toate elementele de viață și sănătate: cuprins (gospodărie, curte, grădină).

Învățătorul să fie model la datorie și model în purtare, conștient de rolul și chemarea lui, devotat școlii și funcțiunii lui, prieten cu părinții copiilor. Să fie iubit și să iubească copiii. Să se pregătească încontinuu în meserie. Să aplice legea și programa de învățământ. Să se integreze în viața copiilor și a satului, sporindu-le prin priceperea lui puterile de viață și muncă, prin activități și instituții care să ia ființă și să înflorească în sat.

Legea și programa de învățământ sunt bune, dar cei chemați să aplice, n'o fac

suficient de bine. Din pricina acestei inaplicațiuni practice, au răsărit clevetitorii.

Este timpul ca la învățământul verbalist și sec să trecem la un învățământ aplicat educativ și instrucția cu foloase reale și vizibile pentru lume și viață.

Este absolută nevoie ca în toate școlile primare, începând dela 15 Septembrie, învățătorii directori de școli să fie făcuți răspunzători de localul, grădina și curtea școlii, sub pedeapsa înlocuirii; la toate școlile să se țină curs pe ziua întreagă: orarul să cuprindă 3 ore de dimineață și 2 ore după masă, iar în 3 zile să se facă și câte 4 ore de curs dimineața, spre a rămâne câte 2 jumătăți de zile pe săptămână, disponibile pentru comunitățile de muncă ale copiilor.

În toată vremea bună să se facă școală în aer liber.

Pentru educațiunea, asistența și protecția copiilor: să se rezerve o jumătate de oră în fiecare dimineață când se va face cercetarea prezenței elevilor; să se înființeze băi cu dușuri cât de sumare și cantine; medicii de plasă să examineze îndeaproape pe copii.

În ce privește învățământul practic trebuie neapărat să ia ființă în centrele regionale de gospodărie și de lucru manual cu îndeletnicirile practice uzuale locale.

Cercurile culturale să se organizeze pe baza acestor postulate ale școlii primare.

Manualele didactice sunt extrem de scumpe. Trebuie să se reducă prețul tuturor cărților didactice cu 20 la sută eftenirea pe piață a cărții, iar 10 la sută să se consemneze de către casele de editură și de către librării pe seama ministerului instrucțiunii și să se constituie un fond pentru existența în cărți și rechizite școlare a copiilor săraci din școlile primare. Ministerul este suveran în a fixa prețul cărților.

Toți învățătorii sunt datori să-și confecționeze materialul didactic cu elevii și să dea toată atenția bibliotecilor școlare în practică prevederile legii».

După ce a mai dat și alte explicațiuni de administrație, d. Ghițescu a încheiat, îndemnând organele de control la o muncă și mai perseverentă.

Inspectorii școlari vor ține conferințe administrative cu întreg corpul didactic pe centre, mai mari dând cu acest prilej toate instrucțiunile cu privire la începerea anului școlar și vor organiza procurarea manualelor didactice.

— **Apel.** Reuniunea Femeilor Române Sălăjene, în cursul celor 54 ani dela înființarea ei și-a continuat apotolatul său pentru alinarea mizeriei și a suferințelor celor nevoiași, a ajutat multe familii sărace, văduve și orfani, a întreținut școala de fete pentru propagarea dulciei

noastre limbă strămoșească, în vremurile ce aceasta însemna jertfă și abnegație.

Toate aceste fără fonduri, fără avere numai bazate pe sprijinul material al sufletelor înțelegătoare și mărinimoase.

Dorința vie și fierbinte ne este să continuăm această sfântă muncă, de a educa și îngriji într'un internat fetele orfane de ambii părinți din județul Sălaj, să deschidem acel orfelinat, a cărui bază a fost pusă acum 12 ani de nobila fondatoare D-șoara Cornelia Maniu, considerabil mărit de neobosita președintă de onoare D-na Elena Dr. Aciu n. Fabian, prin ce ne-am vedea realizat principalul scop de a pune temelia orfelinatului de mult dorit și pregătit.

Ațiunile noastre au fost totdeauna sprijinite cu cea căldură a inimilor care a caracterizat femeia Română și mai ales femeia Sălăjană.

Apelând la aceasta cunoscută marimoniozitate, cu inimi calde ne adresăm către D-Voastre să binevoiți a contribui la înzestrarea acestui orfelinat: cu sume: în numerar, sau în natură: cu cearceafuri, prosoape (ștergar) pânză, perne, vase, alimente, sau orice, de ce vă puteți lipsi în gospodăria D-Voastră.

În special rugăm pe cei ce doresc să facă o fundațiune de pat (1200 lei) în numerar, sau în natură: saltea, perne, plapome să ne avizeze separat. La căpătâiul

acestui pat va sta tabla cu numele donatorului.

Și cel mai modest ajutor contribuie la realizarea acestei opere, deci se primește cu cea mai mare mulțumită.

— **Aviz.** În acest orfelinat vor fi primite fete de țăran fără tată și mamă, între 6—10 ani, de a căror soartă nu este cine să se îngrijească, unde vor avea parte de o educație aleasă, vor frecventa școala primară, apoi vor fi pregătite învățându-le o meserie ca să fie în stare să-și câștige existența — astfel să naționalizăm industria, acest însemnat factor a economiei țării.

Vă rugăm să binevoiți a ne aviza despre existența vreunei atare fetițe în comuna D-Voastre (numele, etatea, părinții, din ce cauză au murit, sau alte caracteristice ale familiei) ca să putem ținea seama de aceste date la primirea lor în internat.

Este deajuns o cerere a tutorelui pentru primirea ei în orfelinat.

Șimleul-Silvaniei, luna August 1935.

Președintă, *Victoria Orian*
Dr. Sabo. Secretară, *Cornelia Petrișin*.

— **Numiri noi de învățători.** Numirile de învățători se vor face anul acesta la regiunile școlare respective, în posturile ce se vor publica vacante după revizuirea transferărilor. Aceste posturi sunt în număr de 3200.

Forma numirii este aceea folosită la învățământul secundar.

Nu se fac propriu zis numiri, ci posturile se încredințează noilor învățători și sunt plătite cu leafă de suplinitori. Aceasta situație va dura până la 1 Aprilie 1936 când drepturile legale ale învățătorilor vor fi trecute în bugetul următor.

Toate celelalte drepturi rămân valabile, cași cum noii învățători ar fi fost numiți titulari cu titlu provizoriu.

— **Cursurile școlilor primare** se deschid pe ziua de 16 Septembrie c. Între 1 și 10 Septembrie se vor face înscrierile pentru clasa I. Toți învățătorii vor fi prezenți la școală în ziua de 1 Septembrie.

— **Inspekțiile pentru activitatea practică a învățătorilor.** Activitatea practică a învățătorilor cari cer să li se facă inspekția specială în vederea înaintării la gradul I și a numirii de inv. de grad superior va fi cercetată de un agronom, un maestru și un profesor de contabilitate dela școlile normale din capitala județului, pentru învățătorii din județul respectiv sau dela școlile normale cele mai apropiate, recomandați de inspekții șefi regionali și aprobați de minister.

Activitatea practică a învățătoarelor care cer să li se facă inspekție specială în vederea înaintărilor prevăzu-

te în lege, se va cerceta de o maestră de gospodărie, sau de lucru manual, dela școala normală de fete din capitala județului sau dela școlile normale apropiate, recomandate de Minister.

— **Pentru examenul de gr. II.** Onor. Minister a fixat lucrările: „*Individualizarea învățământului*“ și „*Fișa individuală*“ de prof. *Gabrea*.

Ministerul instrucțiunii a recomandat cu caracter consultativ și nu în mod obligatoriu, învățătorilor ce se prezintă la examenele de definitivat, de înaintare la gr. II. și celor ce așteaptă inspectia specială pentru gr. I. lucrarea :

«*Metodica enciclopedică a lucrului manual*», de Al. Marinescu, I. Nisipeanu și C. Stan.

◆ POȘTA REDACȚIEI ◆

— **Rugăm pe toți restanțierii** să binevoiască a achita abonamentele ce ne datorează.

— **Dlui T. P. în B.** Publicăm partea generală. Restul, tratând o critică profundă și neavând nici spațiu disponibil, vi se retrimit. E potrivită pentru o publicație de critică profesională și literară.

— **Dlui M. R. în B.** Articolul Dvs. l'am primit după aranjarea materialului sub tipar. Se va publica în numărul viitor. Vă sfătuim însă, să faceți formalitățile pentru recunoașterea asociației ca „persoană juridică“ și numai după aceea să întreprindeți o ofensivă în sensul statutelor, căci altfel vă expuneți eventualelor inconveniente, cari ar putea compromite întreaga acțiune.

Buletinul Revizoratului Școlar al Jud. Sălaj

Circularele se vor înregistra imediat, comunica tuturor membrilor corpului didactic și execută întocmai.)

IMPORTANT. — No. 4675—1935. — **PROCURAREA MANUALELOR DIDACTICE.** Având în vedere dispozițiunile date de Onor. Minister, în legătură cu procurarea manualelor didactice, pentru acest an școlar, facem cunoscut, că nu se vor procura nici un fel de manual de către școale, nici a angaja comenzi cu librării, până la primirea instrucțiunilor detaliate din partea autorităților școlare. Dispozițiunile Onor. Minister în acest sens, au fost date publicității și în ziare. Aceste măsuri se referă și la școlile confesionale.

No. 4674—1935.

**Dispozițiuni pentru începerea anului școlar
înscrierea elevilor.**

C I R C U L A R Ă

**Către toate școalele primare și de copii mici de stat
și confesionale (particulare) din jud. Sălaj.**

Conform deciziei No. 131228—1934 a Onor. Minister al Instrucțiunii publice, înscrierile elevilor la școalele primare și la grădinele de copii mici, se vor face între 1—10 Sept, a. c. și cursurile vor începe efectiv în ziua de 16 Sept. 1935.

În vederea deschiderii noului an școlar atragem atențiune d-lor Directori asupra dispozițiunilor cuprinse la art. 19—21 din lege și art. 27—40 din regulamentul legii învățământului primar. Dorim să se execute întocmai și cu cea mai mare conștiinciozitate toate dispozițiunile, din care subliniem cele ce urmează.

1. Directorii școalelor împreună cu comitetele școlare vor lua toate măsurile pentru efectuarea reparațiilor și dezinfectarea localurilor de școală.

2. Membrii corpului didactic se vor prezenta la post până la 31 August a. c. cel mai târziu și înscrierile se vor face dela 1—10 Septembrie (Art. 19 din lege).

Despre prezentarea la post a tuturor membrilor corpului didactic, d-nii directori sunt obligați a raporta Revizoratului școlar în ziua de 1 Septembrie, *menționând cu numele cari s'au prezentat și cari nu*. Despre cei ce se prezintă ulterior, se va raporta în termen de 24 ore dela data prezentării.

3. Directorii și conducătorii școalelor, președinții comitetelor școlare și primăriile comunale vor publica în mod obișnuit în comună deschiderea școlii și termenul înscrierilor.

4. Intre 1--10 Septembrie toți părinții, tutorii cari își înscriu pentru prima oară copiii la școală, sunt datori să se prezinte cu copiii la direcțiunea școlii respective pentru a-i înscrie. Copiii cari au urmat anul școlar trecut sunt înscriși de drept și sunt supuși obligativității fără altă declarație din partea reprezentanților lor legali.

Părinții, etc. cari voesc a da copiilor lor instrucțiune în familie sau în școlile particulare recunoscute de Stat, sau la o școală din altă circumscripție, sunt datori să depună la școala circumscripției de care țin declarație scrisă arătând institutul sau școala în care îi vor învăța sau că îi instruesc în familie. Directorii școalelor de stat nu vor primi însă declarații pentru înscrierea la școlile particulare decât până la 50 elevi socolți de sală de clasă și învățător, pentru cl. I—IV și 30 de sală de clasă și învățător pentru cl. V—VII (Art. 65).

5. Directorii școalelor vor alcătui la 10 Sept. tablouri de toți înscriși, iar cei neprezențați pentru înscriere vor fi înscriși din oficiu și părinți dați în urmărire pentru nesupunere la obligativitate. În ziua de 12 Sept. se va raporta Revizoratului școlar îndeplinirea lucrărilor de înscriere, arătând rezultatul înscrierilor (numărul elevilor înscriși la școala de stat și la cele confesionale) iar directorii cari nu se vor conforma vor fi amendați cu 500--1000 Lei.

6. Directorii școalelor vor înainta până la 20 Septembrie Revizoratului școlar tabloul de copiii pentru cari s'a depus declarație că vor frecventa o școală particulară, o școală în altă circumscripție sau se pregătesc în familie.

7. Tot până la 20 Septembrie vor înainta statistica elevilor înscriși, conform modelului anexat pentru toate școlile din comună. De exactitatea cifrelor din tablou rămân răspunzători d-nii directori școlari — în calitate de șefi ai recensământului din localitate, — cunoscând că în cazul când ar arăta date false, vor fi trimiși înaintea instanțelor penale conform art. 20 din lege. În comunele unde nu funcționează școală de stat, statistica se va întocmi de directorul școlii confesionale, iar în localitățile cu Școală de stat se va completa numai de direcțiunea școlii de stat pentru toate școlile din comună pe un singur tablou.

8. Directorii școalelor particulare și ai școlilor publice

din alte circumscipții vor comunica până la 20 Sept. școalelor din circumscipția de unde au primit copii, înscrierea acestora la școalele lor. In caz de neconformare se va aplica celor vinovați amenda prevăzută la art. 20 din lege.

9. Copiii cari din diferite împrejurări n'au putut fi aduși la școală până la vârsta de 12 ani, nu mai pot fi înscriși la școala primară, ci obligați să urmeze școala de adulți.

10. Copiii cetățenilor de origină română, cari și-au pierdut limba maternă, se vor înscrie exclusiv la școalele cu limba română de predare.

11. Până la 15 Septembrie, directorii școalelor vor forma catalogul definitiv al școlii conform art. 39 din Regulament.

12. Inscrierile și începerea anului școlar la școalele particulare se vor face amăsurat dispozițiilor regulamentului pentru școalele de stat și în conformitate cu prevederile art. 89 din regulamentul pentru punerea în aplicare a legii învățământului particular.

Elevii din comunele șvăbești nu se vor putea înscrie decât la școli românești sau la școli cu limba de predare germană.

13. In baza art. 152 din regulament, directorii școalelor vor înainta necondiționat revizoratului școlar, în ziua de 11 Sept. a. c. lista tinerilor supuși obligativității învățământului adulților, grupați în secția I. II. conform art. 137 din regulament. In dreptul fiecărui obligat se va indica data nașterii și clasele terminate în cursul primar.

14. Învățământului complementar (cl. V.—VII.) să i se dea atențiunea cuvenită și să nu se mai repete cazurile din anul școlar trecut, când școalele cu 2—3 învățători, din motive ușor de înțeles, n'au prezentat nici un elev la examenul de absolvire.

15. In școală să se depună un deosebit interes pe educația morală și națională.

16. Practicarea Lucrului Manual și a tuturor celorlalte dexterități să nu fie lăsată pe planul al doilea, ci să li se dea atențiunea cuvenită ca oricărui obiect de învățământ.

17. Să se dea atențiunea recerută igienei școlare, fiecare sală de învățământ urmând a fi dotată cu un lighean, apă, săpun și prosop, pentru spălarea elevilor, cari vin murdari de-acasă.

18. Intocmirea orarului săptămânal se va face în așa fel, încât se va rezerva 2—3 zile — după amiază — pentru aplicațiuni practice.

19. Școalele în construcție se vor prevedea cu una sală pentru baie, fie ea cât de rudimentară, unde elevii în fiecare Sâmbătă după amiază vor face baie corporală.

20. Cât timpul va permite, cursurile se vor ține numai în aer liber.

21. Se va raporta de fiecare școală, până la data de 30 Oct. a. c. despre sămânța colectată cu elevii, conform dispozițiilor ordinului nostru anterior.

22. Fiecare școală va introduce, pentru fiecare elev, fișa medicală.

23. Elevii școalelor confesionale, cari cer înscrierea în școalele de stat, vor fi primiți în clasele pe cari declară că le au terminate la școala respectivă, urmând ca situația lor să se verifice ulterior.

24. Cursurile școalelor primare și ale școalelor de copii mici încep la 16 Sept. a. c. În aceasta zi toți elevii vor participa sub conducerea învățătorilor la serviciul religios ce se va ține în biserică.

Data fiind importanța lucrărilor dela început de an școlar, pentru asigurarea bunului mers al învățământului și răspunderea ce i se impune prin noua lege directorului școlar și învățătorului în executarea obligativității: Apelăm la simțul de datorie și disciplină a tuturor membrilor corpului didactic primar, rugându-i execute întocmai și în termen dispozițiunile prezentului ordin și să stea la chemare între orice împrejurări.

În pragul noului an școlar implorăm binecuvântarea lui D-zeu asupra muncii noastre dăscălești, dorind ca fiecare membru al corpului didactic din acest județ să stea neconținut la datorie, învingând cu bărbăție toate obstacolile, pentru a se face vrednic de încrederea ce și-a pus în el Națiunea și Patria.

No. 4676—1935. **Procurarea registrelor școlare.** Urmare la ordinul nostru No. 9488—1938, — publicat în Buletinul Oficial al Reviz. școlar din 1 Sept. 1934, facem cunoscut că pentru anul școlar 1935—36 procurarea tuturor registrelor școlare (matricolă, cataloage și reg. de prezență) se va face oficial prin Revizoratul școlar și Comitetul școlar județean. În consecință, școalele vor fi în posesiunea lor până la data începerii cursurilor, urmând ca costul să fie încasat dela Comitetul școlar local în baza facturii ce însoțește coletul, — de fiecare director școlar, căruia i se va reține suma încasată, din salariul lunei Octomvrie 1935. Registrele se expediază potrivit numărului elevilor și al învățătorilor fiecărei școale în parte, urmând ca unele școale cari mai au încă matriculă din anul trecut, pe cea nouă să o păstreze pentru anul viitor, iar dacă la cataloage mai lipsesc coale, să le ceară imediat prin raport Reviz. școlar. Introducerea altor registre, decât cele oficiale, este cu desăvârșire interzisă.

IMPORTANT.

No. 4.677—1935. **Cooperativele școlare.** Avându-se în vedere că prin câteva ordine anterioare s'au dat instruc-

țiuni în vederea înființării de cooperative școlare pe lângă fiecare școală în parte, având în vedere că ultimul termen pentru înaintarea proceselor verbale de consituire și funcționare a fost fixat la 30 Iunie a. c., mai având în vedere că până în prezent s'a primit aceste formalități numai dela 50 școale din întreg județul, dispunem cele ce urmează: *Salariul pe luna August 1935 se va achita numai acelor directori cari vor face dovada înființării coop. școlare.* În consecință, Dnii Șefi ai cir. de salarizare din cuprinsul acestui județ sunt invitați a aduce la îndeplinire dispozițiunile prezentului ordin. Nu va achita salariul nici unui director șc. care nu va prezenta la plată procesul verbal de constituire al coop. școlare (indiferent dacă l-a înaintat anterior Reviz. școl.) astfel ca la restituirea statelor de plată se va înainta Rev. șc. atâtea procese verbale sau atâtea salarii neachitate, câți directori școlari sunt în circumscripția respectivă. Salariile astfel restituite vor forma primele fonduri ale cooperativelor șc. respective cari se vor constitui din oficiu sub supravegherea și îndrumarea unui director școlar destoinic din apropiere. *Executarea prezentului ordin este irevocabilă, neadmițându-se astfel nici un motiv de amânare sau justificare.*

No. 4711—1935. **Insemnătatea lucrului manual în școala primară. Cursul de modelaj dela Zălau.** Pătruns de însemnătatea pe care o are lucrul manual în șc. prim., am hotărât ca în lunile Iulie și August să se organizeze un curs de modelaj pentru toți învățătorii dela școalele statului din acest județ. Lucrul manual, în forma cum trebuie predat, are un caracter mai mult educativ și el nu constituie o meserie pentru viața de mai târziu a elevului din cursul primar, ci prin lucrul manual se are în vedere să se desvolte în sufletul copilului dragostea de muncă, plăcerea de a lucra de dimineață până seara și de va fi lipsă, chiar și noaptea. Să-l facă încrezător în puterile lui proprii să-i desvolte spiritul de observație și interesul, în rezumat să-i educe voința și să-i ușureze printr'o muncă fizică fără de care nu se poate trăi, munca intelectuală. Astăzi când învățământului din școala primară i-se dă o directivă practică, abandonându-se vechile metode, vorbăria multă și poziția elevului în bancă ca un sfânt de pe perete, este foarte nimerit ca membrii corpului didactic să-și înmulțească cunoștințele și în acest atât de folositor ram de activitate, lucru manual. Cursurile dela Zălau ținute în intervalul dela 15 Iulie c. 31 August c. au dat rezultate admirabile, au fost cercetate de peste 150 învățători. S'au făcut diferite lucrări din lut — toate lucrările au fost premerse de desemne. Cu aceasta ocazie țin să mulțumesc Dlui Ioan Avram învățător director dela școala primară No. 3. Zălau prelegătorul acestui curs, pentru munca depusă și devotamentul

cu care și-a îndeplinit însărcinarea. Lucrările fiecărui cursist se vor arde și se vor expedia școlii respective. Este de remarcat că la acest curs s'a prezentat și Doamna învățătoare C. Verdeseu com. Porcești jud. Roman, care a rămas deplin satisfăcută de cunoștințele primite. Acest curs de modelaj este dacă nu mă înșel, primul curs aranjat în țara noastră dela învățuirea României mari. Colegii care au participat vor fi notați în statul personal, cursul fiind aprobat de Onor. Inspectorat Oradea. Nu mă indoiesc că colegii participanți au profitat de toate cunoștințele predate și nu vor regreta zilele petrecute cu atâta dragoste și colegialitate în mijlocul nostru. În anul viitor, pentru ca să nu română nimeni lipsit de aceste cunoștințe, vom da o extindere și mai mare acestor cursuri la cari vom invita și învățătoarele dela școlile primară și grădini de copii din întreg județul și eventual din întreaga țară.

No. 4701--1935. **Conferințele administrative.** În conformitate cu dispozițiunile orale primite dela Onor. Minister, aducem la cunoștința tuturor învățătorilor de Stat din cuprinsul acestui județ că, participarea la conferințele administrative organizate de autoritățile școlare la începutul anului școlar pentru unul fiecare, este obligatorie, sub pedeapsa celor mai aspre sancțiuni disciplinare. Nu se admite nici un fel de motivare. În legătură cu aceasta, comunicăm itinerariu ce am fixat pentru ținerea acestor conferințe: 1. La 10 Sept. a. c. în Carei cu plasele Carei și Valea lui Mihai. 2. La 11 Sept. a. c. în Tășnad cu plasele Tășnad și Supurul de jos. 3. La 13 Sept. a. c. în Șimleu cu plasele Șimleu și Crasna. 4. La 12 Sept. a. c. Jibou cu plasele Jibou și Cehul-Silvaniei. 5. La 14 Sept. a. c. în Zălau cu plasele Zălau și Buciumi.

Nr. 4.620—1935. **Funcționarea școlilor confesionale din comunele șvăbești.** În baza avizului Onor. Consiliului permanent Nr. 1396 din 5 Iulie 1935, Vă aducem la cunoștință următoarele, privitor la cele 13 școli primare rom. cat. din județul Sălaj, învinuite că au înscris și pe copii de altă origină etnică de cât cea maghiară 1) Școlile din: Cămin, Ciumești, Foeni, Ghilvaci, Petrești, Santău, Urziceni și Tiream, conformându-se Ordinul Ministerului Nr. 210.555—1934 se scot din cauză. 2) Școlle din Căpleni, Moffinul-Mare și Sanislău, cari nu s-au supus Ordinului de mai sus și au preferat să rămână închise, nu se vor mai putea redeschide, decât în urma unei noi autorizații din partea Ministerului. 3) Școllelor din Tășnad și Carei, cari nu s'au supus Ordinului menționat și au continuat să funcționeze în chip ilegal, li-se ridică dreptul de publicitate. În consecința direcțiunile școlilor de stat din comunele Căpleni, Moffinul-Mare și Sanislău vor înscrie toți elevii la școala Statului.